

Sidiqova Umida

Denov tadbirkorlik va pedagogika insituti

Pedagogika fakulteti Psixologiya talim yo'nalishi 1-kurs talabasi

QIYOSIY PSIXALOGIYA

ANNTATSIYA: Qiyosiy pedagogika - bu turli ta'lim tizimlarini va pedagogik amaliyotlarni o'rganish orqali ta'lim jarayonlarini chuqurroq tushunishga yordam beradigan ilmiy soha. U o'z ichiga dunyoning turli mamlakatlaridagi ta'lim tizimlari, pedagogik g'oyalar, metodlar va strategiyalarni solishtirishni oladi. Ushbu maqolada qiyosiy pedagogikaning ahamiyati, uning asosiy tamoyillari va o'rganish uslublari haqida so'z yuritiladi.

KALIT SO'ZLAR: qiyosiy pedagogika, talim, tarbiya, metod, amaliyot, tamoyil, ilmiy ish, talim tizimi.

АННОТАЦИЯ: Сравнительная педагогика – научная область, способствующая более глубокому пониманию образовательных процессов путем изучения различных образовательных систем и педагогических практик. Он включает в себя сравнение образовательных систем, педагогических идей, методов и стратегий в разных странах мира. В данной статье рассматривается значение сравнительной педагогики, ее основные принципы и методы обучения.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: сравнительная педагогика, образование, воспитание, метод, практика, принцип, научная работа, образовательная система.

KIRISH

1. Qiyosiy pedagogikaning asosiy maqsadi - turli mamlakatlardagi ta'lim tizimlarining o'zaro farqlarini va o'xshashliklarini aniqlash, shu bilan birga, pedagogik jarayonlarning samaradorligini baholashdir. Bu soha o'ziga xos xususiyatlarga ega bo'lib, mamlakatlar o'rtasidagi pedagogik tajribalarni o'rganish, har bir tizimning kuchli va zaif tomonlarini ko'rsatishga yordam beradi. Shu tariqa, qiyosiy pedagogika ta'lim tizimlarini takomillashtirish, yangi metodlar va strategiyalarni kiritish imkonini yaratadi.

2. Ta'lim tizimlarini takomillashtirish

Har bir mamlakatda ta'lim tizimi o'ziga xos an'analar va tarixga ega. Qiyosiy pedagogika yordamida turli tizimlarning samaradorligi tahlil qilinadi va eng yaxshi tajribalar o'rganiladi. Masalan, Yaponiyaning ta'lim tizimida o'quvchilarni o'zini-o'zi boshqarishga o'rgatish, shuningdek, guruhda ishlashga katta ahamiyat beriladi. Boshqa mamlakatlarda esa individual yondashuvlar, o'qituvchining avtoriteti va ta'limda innovatsiyalarni joriy etish muhim hisoblanadi.

3. Pedagogik g'oyalarni o'rganish va ularga tahlil qilish

Qiyosiy pedagogika turli pedagogik g'oyalarni solishtirishga imkon beradi. Misol uchun, pedagogik uslublarning farqlari, o'qituvchining roli, o'quvchilarning faolligi va o'zini-o'zi tarbiyalashdagi yondashuvlar o'rganiladi. Bu ta'lim metodlarini samarali ravishda yaxshilashga yordam beradi.

4. Xalqaro ta'lim tizimlari bo'yicha bilimlarni kengaytirish

Qiyosiy pedagogika global ta'lim masalalariga yondashishni rivojlantiradi. Boshqa mamlakatlar tajribasini o'rganish, o'qituvchilarga yangi pedagogik yondashuvlarni sinab ko'rishga imkon yaratadi. Shu tarzda, ta'lim sohasida xalqaro hamkorlik va tajriba almashish rivojlanadi.

Qiyosiy pedagogikada o'rganish metodlari

1. Tadqiqotlar va anketalar

Turli mamlakatlardagi o'qituvchilar, o'quvchilar va mutaxassislar o'rtasida so'rovlar va anketalar o'tkazish orqali ta'lim tizimlarining farqlari va o'xshashliklari aniqlanadi. Bu metod orqali ta'lim jarayonidagi eng samarali elementlar va ularning natijalari o'rganiladi.

2. Yuzma-yuz va masofaviy tahlillar

Ta'lim tizimlarining o'rganilayotgan mamlakatlarda bevosita kuzatilishi va tahlil qilinishi mumkin. Bu metod orqali o'quvchilar bilan bevosita aloqada bo'lib, ta'lim tizimining samaradorligini baholash mumkin.

1. Qiyosiy tahlil

Har bir mamlakatdagi ta'lim tizimi, o'qituvchilar va o'quvchilarning yondashuvlarini solishtirish va tahlil qilish orqali, muvaffaqiyatli pedagogik g'oyalar va usullarni ajratib olish mumkin. Misol uchun, o'quvchilarni faollashtirish uchun ishlatilgan metodlar yoki o'qituvchilarni tayyorlash tizimining farqlari o'rganiladi. **Global ta'lim tizimlarini yaxshilash**

Har bir mamlakatning ta'lim tizimi o'ziga xos va o'ziga xos tarixiy, madaniy shart-sharoitlarga asoslanadi. Shu sababli, ta'lim tizimlarini solishtirish orqali ularning ijobiy tomonlarini o'rganish va dunyo miqyosida ta'limni takomillashtirish mumkin. Masalan, Finlyandiya ta'lim tizimi o'zining yuqori samaradorligi bilan mashhur bo'lib, boshqa mamlakatlar bu tizimdan o'rganishmoqda. Shu tarzda, qiyosiy pedagogika o'quvchilarning o'rganish imkoniyatlarini oshirishda muhim rol o'ynaydi.

2. Pedagogik metodlar va yondashuvlarni takomillashtirish

Qiyosiy pedagogika yordamida turli pedagogik metodlar va yondashuvlar solishtiriladi. Har bir pedagogik metodning samaradorligi o'rganiladi, bu esa o'qituvchilarga yangi yondashuvlar va metodlarni sinab ko'rishga imkon beradi. Misol uchun, o'quvchilarga guruhda ishlashni o'rgatish, faol ta'lim metodlarini joriy etish va o'qitish jarayonida texnologiyalardan foydalanish kabi yondashuvlar qiyosiy pedagogika orqali amalga oshiriladi.

3. Xalqaro ta'lim tizimlarida tajriba almashish

Xalqaro tajriba almashish, ta'lim tizimlarining o'rganilishini kengaytirish, zamonaviy pedagogik yondashuvlarni takomillashtirishda ahamiyatli rol o'ynaydi. Ta'lim tizimlarini solishtirish orqali bir mamlakatda muvaffaqiyatli bo'lgan usullar boshqa mamlakatlarda sinab ko'rilishi mumkin. Bu tajriba almashish jarayoni xalqaro hamkorlikni rivojlantirishga yordam beradi. Qiyosiy pedagogika bir nechta ilmiy va amaliy metodlarni o'z ichiga oladi. Asosiy metodlar quyidagilar:

4. Tadqiqotlar va anketalar

Turli mamlakatlardagi o'qituvchilar, o'quvchilar va pedagogik mutaxassislar o'rtasida o'tkazilgan so'rovlar va anketalar orqali ta'lim tizimlari va metodlarining farqlari aniqlanadi. Bu usul ta'lim jarayonidagi o'zgarishlarni va muvaffaqiyatli metodlarni o'rganishga yordam beradi.

5. Bevosita kuzatish

Ta'lim tizimlarini o'rganishning yana bir usuli – bevosita kuzatishdir. Ta'lim jarayonlari, o'qituvchilar bilan aloqalar, o'quvchilarning faolligi va o'qish metodlari bevosita kuzatiladi. Bu metod orqali turli mamlakatlarda amalda bo'layotgan yondashuvlar va usullar tahlil qilinadi.

1. Qiyosiy tahlil

Qiyosiy tahlil metodida turli ta'lim tizimlari va pedagogik amaliyotlar solishtiriladi. Shu orqali bir tizimning ijobiy tomonlari va boshqalar bilan solishtirganda kamchiliklari aniqlanadi. Bu tahlilning natijalari ta'lim jarayonini yaxshilash uchun asos bo'lib xizmat qiladi. So'nggi vaqtlarda respublikamizda jahon ta'lim tizimini qiyosiy o'rganish va ilg'or tajribalarni respublikamizda ommalashtirishga alohida e'tibor qaratilmoqda. O'zbekiston Respublikasida qiyosiy pedagogik tadqiqotlarga hozirgi kundagi qiziqish ikkita eng muhim tendensiyaga bog'liqligi bilan tushuntiriladi. Birinchisi yurtimizning mustaqillikka erishishi va milliy ta'lim tizimining shakllanishi va rivojlanishi bo'lsa, ikkinchisi - globallashtirish va jamiyatni

axborotlashtirish, mavjud jahon tendensiyalari hamda jahon ta'lim sarhad-lariga integratsiyaning zarurligidadir. Iqtisodiyotning globallashuv jarayoni, transmilliy kompaniyalar, jahon moliyaviy korporatsiyalari va shu kabi tashkilotlarning rivojlanishi dunyoning turli mamlakatlaridagi ta'lim muassasalarida tahsil olayotgan bo'lajak mutaxassislariga qat'iy talab qo'ymoqda. Bu esa o'z navbatida turli davlatlar ta'lim tizimini jahon standartlariga moslashtirish va tenglashtirish masalasidir. Uzluksiz ta'lim tizimidagi barcha bo'g'inlarning mavjud holati va rivojlanish istiqbollari tahlil qilish bugungi kun talabi bo'lib qolmoqda. Yurtimiz ta'lim sohasida erishilgan yutuqlarni yanada yuksaltirish, bu sohada rivojlangan davlatlar bilan raqobatbardosh bo'la olish uchun ta'limni isloh qilishni davom ettirish, uni modernizatsiyalash, ta'limni rivojlantirish borasidagi zamonaviy nazariyalarni o'rganish, taqqoslash, tahlil qilish va o'quv tarbiyaviy jarayonga tadbir etish, bo'lajak tarbiyachilarga milliy istiqbol g'oyasi va bugungi kun mafkurasi talablari asosida jahon pedagogikasining aktual masalalari ayniqsa, rivojlangan davlatlar ta'lim tizimi, ta'limning turlari, ta'lim-tarbiya jarayonlarini o'ziga xos xususiyatlari va tashkil etish shakllari, amalga oshirish yo'llari haqida ma'lumot berish va shu orqali ta'lim-tarbiya jarayonini yaxshilash, ta'lim mazmunini rivojlantirish, uni jahon talablari darajasiga olib chiqish va yuqori malakali kadrlar tayyorlash masalalari mazkur qo'llanmaning asosiy maqsadidir. Hozirgi kungacha qiyosiy pedagogika va chet el pedagogikasi - bir fan sohasining turlicha nomlanishi bo'lib, sinonim tushunchalardir degan qarash mavjud. Biroq mazkur yondashuv aniq tuzatish kiritishni talab etadi. Chet el pedagogikasi tavsifiy xarakterga ega bo'lib, iming asosiy maqsadi - chet el ta'limining o'ziga xosligini tavsiflovchi hodisa va dalillarni to'plash va tizimlashtirishdir. Shubhasiz, bu jahon pedagogik tajribasini chuqur va har tomonlama to'liq o'rganishning muhim jihati va zaruriy sharti. Biroq qiyosiy pedagogika o'zida zaruriy nazariy- metodologik komponentlarni tashkil etadi. To'g'ri ayrim holatlarda qiyosiy pedagogika axboriy funksiyani ham bajaradi, biroq uning asosiy funksiyasi turli mamlakatlardagi o'ziga xosliklarni hisobga olgan holda ta'limni rivojlantirishning muhim global qonuniyatlari va tendensiyalarini aniqlash hamda tahlil etishdir. Qiyosiy pedagogika tushunchasiga komparativist olimlar turlicha ta'rif beradilar. Rus olimi M.Sokolova qiyosiy pedagogikani ta'lim-tarbiya pedagogik nazariyasi va amaliyoti rivojlanishining yo'nalishlari, umumiy va o'ziga xos xususiyatlarini o'rganadigan, iqtisodiy, ijtimoiy - siyosiy va falsafiy asoslari hamda milliy o'ziga xoslikni ochib beradigan soha deb qaraydi. N.Belkanov qiyosiy pedagogikani ta'limdagi globallashuv, baynalmilallik va integratsiya natijasi deb qaraydi. Uning fikricha, qiyosiy pedagogikada taqqoslash -bu ta'lim va pedagogika sohasida dunyo tendensiyalari bilan aloqadorlikni anglash demakdir. K.Musmning ta'kidlashicha, qiyosiy pedagogika dunyoning turli davlatlarida turli tarixiy davrlarda ta'lim-tarbiya pedagogik nazariyasi va amaliyotining holatini o'rganadi, pedagogika va maktab amaliyotining xalqaro tajribasini o'rganish va foydalanish yo'llari hamda shaklini aniqlaydi, o'z davlatida ta'lim-tarbiya modelining kelajagini bashorat qiladi. B.L.Vulfson esa qiyosiy pedagogikani pedagogik fanlarning sohasi deb qaraydi va u qiyosiy aspektida turli davlat, hudud umuman dunyo miqyosida, turli tarixiy davrlarda pedagogik nazariya va amaliyotning mavjud holati, rivojlanish tendensiyalari va qonuniyatlarini o'rganadi, deb ta'riflaydi. Ijtimoiy hayotning turli sohalarida integratsion jarayonlarning rivojlanishi olimlar oldida xalqaro tadqiqotlarni o'tkazishning qanday eng maqbul shakl va usullarini topish, qo'lga kiritilgan natijalardan milliy ta'lim tizimining o'ziga xosliklarini hisobga olgan holda samarali foydalanishni qay tarzda ta'minlash, xalqaro tadqiqotlar ishtirokchilarining nuqtai nazarlari va qarashlarini uyg'unlashtirishga qanday qilib erishish kabi qator savollarni ko'ndalang qo'ymoqda. Mazkur savollarga aniq va to'liq javobni qiyosiy pedagogikaning nazariy-metodologik mummosi sifatida qarash orqali olish mumkin. «Qiyosiy pedagogika» fanining bozor iqtisodiyoti jarayonidagi tutgan o'rni va ahamiyati, talaba yoshlarda milliy mafkuraviy qarashlarni shakllantirish, jamiyatning ilg'or nufuzli kuchi sifatida sog'lom e'tiqodni, erkin fikrlovchi, komil insonlar bo'lishi jarayonidagi o'rni va rolini aniqlashdan iborat. Bo'lg'usi o'qituvchilarni Markaziy Osiyo va jahon xalqlarining pedagogik me'rosi bilan tanishtirish jarayonida ularda milliy va umuminsoniy qadriyatlarga hurmat hissini hosil qilish, ta'limni boshqarish muassasalarida xodimlari jamoasiga jahon pedagogikasida, ayniqsa taraqqiy etgan

mamlakatlarda ta'limning amalga oshirilishi, istiqboli to'g'risida batafsilroq ma'lumot berish kabi vazifalar amalga oshiriladi. "Qiyosiy pedagogika" fani o'zining taraqqiyot bosqichlaridagi turli xil qarashlar bilan birgalikda, barcha ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy fanlar bilan aloqadorligi, hamda uning ilmiy-nazariy asoslariga tayanib maktabgacha pedagogika, etika, estetika, bola anatomiyasi, etnopedagogika, pedagogik sotsiologiya, falsafa, madaniyat, ta'lim menejmenti kabi fanlar bilan bevosita bog'liq holda yoritib boriladi va bular fanning metodologik asoslari hamda ilmiy tadqiqot metodlari borasida katta ahamiyatga ega bo'lib, talabalarda mustaqil izlanish, ularda ilmiy qiyoslay olish mahoratlarini shakllantiradi. Shuningdek, qiyosiy pedagogik fanlarga oid bo'lgan falsafa, sotsiologiya, xronologiya, iqtisodiyot kabi fan sohalari bilan ham bog'liq. Bugungi kunda fanning pedagogika, qiyosiy pedagogika sohalarida falsafaning metodologik funksiyalari tan olingan, zero falsafa pedagogik tajribani anglashda va pedagogik konsepsiyalami yaratishda nazariy maslak hisoblanadi. Undan tashqari qiyosiy pedagogik tadqiqot doirasida pedagogik bilimlarni olish jarayoni falsafaning umumiy qonuniyatlariga bo'ysunadi. Shuningdek, qiyosiy pedagogik fanlarga oid bo'lgan falsafa, sotsiologiya, xronologiya, iqtisodiyot kabi fan sohalari bilan ham bog'liq. Bugungi kunda fanning pedagogika, qiyosiy pedagogika sohalarida falsafaning metodologik funksiyalari tan olingan, zero falsafa pedagogik tajribani anglashda va pedagogik konsepsiyalami yaratishda nazariy maslak hisoblanadi. Undan tashqari qiyosiy pedagogik tadqiqot doirasida pedagogik bilimlarni olish jarayoni falsafaning umumiy qonuniyatlariga bo'ysunadi. Bu kurs bo'yicha talabalar bilimlari va ko'nikmalariga qo'yiladigan talablar quyidagilardan iborat: talabalar qiyosiy pedagogikadan egallagan nazariy bilimlarini, amaliyotda qo'llay olishlari lozim. Shuningdek, kurs bo'lajak o'qituvchilarni ixtisosligi bo'yicha bilimlarni egallash davomida o'zining ma'naviy, axloqiy darajasini kengaytiradi, jahon mamlakatlarining ta'lim sohasida erishayotgan yutuqlaridan o'quv-tarbiya jarayonida foydalanadi. Har bir xalq o'z yashash tarzi, tarixiy va ijtimoiy darajasi, milliy madaniyatiga ega ekanligiga mos ravishda, o'ziga xos takrorlanmas milliy-tarbiya madaniyatiga ega bo'lishi va bulardan hayotda foydalana bilishi kerakligi ilmiy nuqtai nazardan tahlil qilinadi. O'zbekiston ta'lim tizimi keng qamrovli islohotlarni hamda qayta qurish vazifalarini amalga oshirib kelmoqda. Bulardan ko'zda tutilgan maqsad ta'lim tizimini demokratlashtirish, uning insonparvarlik tamoyillarini rivojlantirish, shu asosda o'quv-tarbiya ishlari mazmunini, uning shakli va metodini kompleks yangilash hamda yanada takomillashtirishdan iborat. Bu vazifalarni muvafaqqiyatli hal qilishning muhim shartlaridan biri chet el ta'lim tizimi va pedagogikasi tajribalarini o'rganishni talab etadi. Bu tajribalarni o'rganish orqali ta'lim-tarbiya tizimini yangilashda qo'shimcha boy manbalarga ega bo'lalimiz. Bu yo'lda bizga pedagogika fanlari tizimi dagi sohalardan biri - "Maktabgacha ta'limda qiyosiy pedagogika" fani katta yordam beradi. Qiyosiy pedagogika - jahon, mintaqaviy, milliy ta'lim tizimi rivojining umumiy va alohida istiqbolli yo'nalishlari, qonun va qonuniyatlarimng o'ziga xosliklarini taqqoslash haqidagi fan. "Maktabgacha ta'limda qiyosiy pedagogika" fani global doirada maktabgacha ta'lim tizimi rivojlanishining holati, asosiy yo'nalishlari va qonuniyatlarini tahlil etadi, milliy va hududiy o'ziga xosliklardagi umumiy ko'rinishlarni ochib beradi, xalqaro pedagogik tajribaning ijobiy va salbiy jihatlari, milliy pedagogik madaniyatni boyitish shakli va usullarini aniqlashtiradi. "Maktabgacha ta'limda qiyosiy pedagogika" kursining maqsadi talabalarni fanning nazariy metodologik muammolari, taraqqiyot bosqichlari, chet el maktabgacha ta'limi, uning mazmuni, tuzilishi, rivojlanishi o'ziga xos xususiyatlari, ta'lim-tarbiya orasidagi o'zviyliklar, ilg'or g'oyalar va tajribalar xususidagi bilimlar bilan tanishtiradi. "Maktabgacha ta'limda qiyosiy pedagogika" kursining asosiy vazifasi bo'lajak tarbiyachilarga milliy istiqbol g'oyasi va bugungi kun mafkurasi talablari asosida jahon pedagogikasining aktual masalalari ayniqsa, rivojlangan davlatlar maktabgacha ta'lim tizimi, ta'limning turlari, ta'lim-tarbiya jarayonlarini o'ziga xos xususiyatlari va tashkil etish shakllari, amalga oshirish yo'llari haqida ma'lumot berish. Shu orqali ta'lim-tarbiya jarayonini yaxshilash, ta'lim mazmunini rivojlantirish, uni jahon talablari darajasiga olib chiqish va yuqori malakali kadrlar tayyorlashdan iborat. Qiyosiy pedagogikaning vazifalariga quyidagilarni kiritish mumkin.

2. 1. Chet el ta'lim tizimi rivojining real jarayonlarini aks ettiruvchi yangi va yaxshi, ma'lum bo'lmagan jihatlarini tizimli bayon etish.
3. 2. Jahon mamlakatlarida ta'lim tizimi rivojlanishining muhim qonuniyat va tendentsiyalarini aniqlash hamda tahlil etish va tizimlashtirish.
4. 3. Turli davlatlar ta'lim tizimi sifati va samaradorligini baholashning ilmiy asoslangan mezonlarini aniqlash.
5. 4. Talim sohasidagi siyosatning asosiy yo'nalishlarini aniqlash.
6. 5. Uzluksiz ta'lim tizimidagi barcha bo'g'inlarning mavjud holati va rivojlanish istiqbollari tahlil qilish.
7. 6. Turli davlatlar ta'lim tizimining rivojlanishidagi salbiy va ijobiy jihatlari, yutuqlari va kamchiliklarini aniqlash.
8. 7. Ta'lim sohasida ijobiy va salbiy holatlarning yuzaga kelishini aniqlovchi ijtimoiy - siyosiy va iqtisodiy sharoitlarni o'rganish.
9. 8. Bir davlat ta'lim tizimini boshqa davlatga ko'chirishning natijalarini bashorat qila olish.
10. 9. O'rganilayotgan ta'lim tizimidagi umumiylik va o'ziga xoslik jihatlarini aniqlash. Qiyosiy pedagogikaning asosiy funksiyalari:
11. 1. Mutaxassislarimiz chet el tajribasini o'rganishlarini yengillashtirish maqsadida pedagogik hujjatlardagi atama va tushunchalarni unifikatsiyalash va tartibga solish.
12. 2. Turli ta'lim modellari va talim sohasida amalga oshirilayotgan siyosiy islohotlarni taqqoslash.
13. 3. Kelgusida ta'limni rivojlantirishning istiqbolli va ishonchli yo'llarini bashoratlash.
14. 4. Ta'lim tizimini rivojlantirishning strategik rejasini ishlab chiqish.

Qiyosiy pedagogika - mustaqil ilmiy bilim sohasi sifatida o'zining obyekt, predmet, maxsus funktsiya va vazifalariga ega. Qiyosiy pedagogikaning obyekti sifatida V.L.Vulfson va Z.A.Malkova hozirgi zamon ta'lim tizimining rivojlanishini, M.L.Rodionov dunyoning turli davlatlaridagi pedagogika nazariyasi va amaliyotini, A.N.Djurinskiy esa hozirgi davr ta'lim va tarbiyasini tushunganlar. Maktabgacha ta'limda qiyosiy pedagogika fanining obyekti- zamonaviy dunyoda insonni ijtimoiy-madaniy rivojlantirish jarayoni, shuningdek, global, hududiy va milliy doirada ijtimoiy institut hisoblangan maktabgacha ta'lim tizimi. Qiyosiy pedagogikaning predmeti haqida pedagog olimlar turlicha fikr bildiradilar. Jumladan, polyak olimi B.Navrochinskiy qiyosiy pedagogikaning tadqiqot predmeti maktab tizimi, ta'lim - tarbiya metodlari, sharoitlari va omillari, bu sohada erishilgan natijalar va pedagogik nazariya deb hisoblaydi. B.Suxodolskiy esa qiyosiy pedagogikaning tadqiqot predmeti ancha keng ekanligini, u ta'lim mazmuni va metodlari, o'qitishni tashkil qilish masalalarini ham qamrab olishini ta'kidlaydi. Rus olimi A.M.Stolyarenko qiyosiy pedagogikaning predmetini pedagogika va maktab amaliyoti bo'yicha butun dunyo miqyosidagi tajribalar deb hisoblaydi va qiyosiy pedagogikaning asosiy maqsadi pedagogika va maktab amaliyotini takomillashtirish bo'yicha dunyo ta'lim tizimi tajribalariga asoslangan tavsiyalarni ishlab chiqishdan iborat deb ta'kidlaydi. Yuqoridagi fikrlardan xulosa qilib aytadigan bo'lsak, qiyosiy pedagogikaning predmeti turli davlatlarda, turli tarixiy davrlarda mavjud bo'lgan ta'lim tizimidir. Maktabgacha ta'limda qiyosiy pedagogika fanining predmeti - jahon (chet el va milliy) pedagogik tajribani rivojlanish holati, tendentsiyalari va qonuniyatlari hamda zamonaviy milliy pedagogik madaniyat Ta'lim-tarbiyada samarali islohotlarni amalga oshirishni talab etilayotgan hozirgi davrda chet el tajribasini o'rganish ayni muddaodir. Rivojlangan xorijiy mamlakatlarda ta'lim-davlat ichki siyosatiga faol tasir etuvchi ijtimoiy jarayon. Yaponlar «maktab insonlarni yaxshilaydi» deb hisoblaydilar. Ta'lim sohasiga g'amxo'rlik qilish taniqli siyosatchilardan doim diqqat e'tiborida bo'lgan. (R.Reygan, M.Techcher. F.Mitteran va b). Rivojlangan mamlakatlardagi pedagogik tadqiqotlar o'quv dasturlarini takomillashtirish va qayta qurishga qaratilgan. Maktab dasturlarini o'zgartirish 2 asosiy yo'nalishda amalga oshiriladi: ekstensiv va intensiv. 1-o'quv muddati uzaytiriladi, o'quv materiallari hajmi ko'paytiriladi. 2-mutlaqo yangi dastur yaratiladi. Ko'pchilik mutaxassislar 2-yo'lni ma'qulroq deb hisoblamoqdalar. O'quv dasturlariga ma'lum

cheklanishlar kiritish alohida predmetlarni o'rganishni kuchaytirib, o'quvchilarni ortiqcha «yuk» dan xalos qiladi. Bunga erishish uchun o'quv kurslari integratsiyasi talab qilinadi.. Hozirgi paytda rivojlangan mamlakatlar o'quv dasturiga integratsiyalashgan kurslarni kiritish to'la amalga oshirildi. (Fransiyada o'quv soatlaridan 61%, B.Britaniyada 15% ini integratsiyalashgan kurslar tashkil etadi.) Integratsiyalashgan o'quv dasturlari yondosh o'quv kurslarini o'zak predmet va g'oya atrofida jipslashtiradi, bu o'quvchilarga ijodiy tafakkur yurgizishga yordam beradi. Lekin integratsiyalashgan o'quv kurslari mutlaq ko'pchilik uchun mo'ljallangan bo'lib, ular tarkibidagi fanlardan biri kimgadir juda zarur bo'lsa, kimgadir unchalik emas. Bu muammoni hal etish o'quvchilarni u yoki bu kursga bo'lgan extiejini to'laroq qondirish uchun maktablar alohida fanlardan chuqurlashtirilgan kurslarni tashkil etmoqda. Iqtisodiy rivojlangan mamlakatlarda mehnat ta'limi hamda kasbga yo'naltirish borasida amalga oshirilayotgan ishlar alohida e'tiborga loyiq. AQShda 1977- yil «Mehnat faoliyatiga tayyorlash akti» qabul qilingan, unga muvofiq, masalan, avtomobillarni ta'mirlash, kompyuterlarni yig'ish kabi amaliy faoliyat amalga oshiriladi. Fransiyada mehnat ta'limi uchun ajratilgan soatlar 1,5 barobar oshirilgan. Buyuk Britaniya da 1973 yilgi «Mexnat ta'limi va kasbga tayyorlash» aktiga binoan maktab o'quvchilari bir qancha sohalar bo'yicha majburiy kasb-kor dasturini o'zlashtirmoqdalar. O'quv jarayonini tabaqalashtirish muammolarini tadqiq etish chet elda hamon davom etmoqda. Rivojlangan davlatlarda iqtidorli bolalarga e'tibor tobora ortib bormoqda. Iqtidorli bolalar maktablari g'arbda 60 yillardayoq paydo bo'lgan. AQShning ayrim shaharlarida oliy toifali bolalar bog'chalari ochilgan, ularda 4-5 yoshli bolalar maktab dasturi bo'yicha o'qitiladi. Shuningdek aqli zaif bolalar uchun ham maxsus maktablar tashkil etilmoqda. Rivojlangan maktablar ta'lim tizimida o'quvchilarning mustaqil ishlashiga katta e'tibor qaratilmoqda. Masalan, Germaniyada sinf o'quvchilari sonini qisqartirish hisobiga ular bilan individual ishlashni takomillashtirish sari yo'l tutilmoqda. Bunda o'quvchilarning har biriga individual paketlar tarqatiladi. Topshiriqlarni o'quvchilar mustaqil bajaradi, lozim bo'lganda o'qituvchilardan konsultatsiya oladi. Shubhasiz chet el ta'limidagi yuqoridagidek ibratli jihatlarni mamlakatimiz ta'lim tizimiga olib kirish mustaqil respublikamizda o'quv tarbiya - ishlarini isloh qilish jarayonini tezlashtiradi.

Xulosam: Qiyosiy pedagogika – ta'lim tizimlarini solishtirish orqali ta'lim jarayonini takomillashtirish va yangi pedagogik metodlarni rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Mamlakatlar o'rtasidagi tajriba almashish va eng yaxshi pedagogik g'oyalarni o'rganish ta'lim sifatini oshirishga yordam beradi. Bu soha, ayniqsa, global ta'lim tizimlarining zamonaviy talablarga javob berishini ta'minlash va yangi pedagogik yondashuvlarni ishlab chiqishda samarali vosita sifatida xizmat qiladi.